

КОЛЕКТИВНА МОНЕТНА НАХОДКА ОТ С. СРЕБЪРНА, ОБЩ. СИЛИСТРА

Светлана ГАНЧЕВА

*Регионален исторически музей – Силистра, ул. „Симеон Велики“ № 74;
ganchevasvetlana@abv.bg*

ABSTRACT

The article presents a coin hoard discovered in the early 1960s in the village of Srebarna, Silistra Municipality. The hoard comprises 200 silver coins, the earliest of which of emperor Vespasian, and the *terminus post quem* issue dated to emperor Caracalla's independent rule of 217, i.e. the year of his death. It is possible that the hoard was hidden shortly after the latest coin had been struck and reached the lands of Lower Moesia, but the possibility of this occurring at a much later time should not be excluded, as it is not clear how much of its total volume is in the fund of the Regional Museum of History in the town of Silistra.

Keywords: coin hoard, Barbarian invasions, 3rd century

В своя преглед за монетните съкровища, намерени в България през 1964 г., Тодор Герасимов съобщава, че в Силистра случайно е изровено гърне с римски денари от II – III в., като по съобщение на Цв. Друмева находката е прибрана в музея в града. Герасимов дава следното разпределение на 202 броя монети: Веспасиан – 12, Траян – 2, Хадриан – 8, Антонин Пий – 35, Фаустина Стара – 9, Марк Аврелий – 4, Фаустина Млада – 2, Луцила – 3, Комод – 13, Криспина – 3, Пертинакс – 2, Септимий Север – 47, Юлия Домна – 31, Гета – 12, Каракала – 14, Плавтила – 1 и 4 неопределими (Герасимов 1965, 249).

През 1965 г. въпросната монетна находка е заведена в инвентарната книга¹ на монетите на Историческия музей в Силистра с инв. № 5819 – 6018, а в графата за местонамиране фигурира следната информация – с. Сребърна 1960 – 1964 г. в нива на Йордан

¹ Въпросните инвентарни книги са използвани до началото на 80-те години, когато по неизвестни причини започва тяхното преписване.

Димитров Йорданов, колективна находка от 200 броя. Като начин на придобиване от страна на Историческия музей е посочено лицето, от което е откупена, протоколът, чрез който става това, както и оценка на самите монети – Киркорян хаджи Киркорян чрез „Златарското ателие“ при „Електрометал“ – Силистра, протокол № 226/ 17.05.1964 г. и 0,15 лв. за всяка една монета. Разпределението им общо взето повтаря информацията, дадена от Герасимов, като разлики има само при някои монети: Фаустина I – 8, Фаустина II – 4, Луцила – 2, Пертинакс – 1, Септимий Север – 48 и неопределени – 2, но общият им брой в инвентарната книга е 200, а не 202, както при съобщаването на находката.

За съжаление в архива на РИМ – Силистра липсва документация (протоколи, квитанции и т.н.) от далечната 1964 г., с които да се установи точното местонамиране на монетната находка. Но тъй като тя е вписана в инвентарната книга от Цв. Друмева, на която Герасимов дължи информацията за монетите, в случая се приема, че именно при инвентарирането на монетите е посочено точното място на произход – с. Сребърна, а не Силистра.

В землището на с. Сребърна и близкото с. Ветрен, античният Тегулицум (на 4 км СЗ), са регистрирани редица археологически обекти – единични могили и могилни некрополи с неуточнена датировка и две селища, едното от Късната желязна епоха, а другото попада в широките хронологически граници: Ранна желязна епоха – Средновековие. Малко повече информация има за Тегулицум, известен както от писмените извори, така и от провежданите в годините обходи и археологически проучвания. Но за съжаление и познанията за неговата история и развитие са съвсем бегли (Tabula Peutingeriana 1958, 16; Itinerarium Antonini Augusti 1958, 32; Шкорпил 1905, 446 – 447; Панайотов, Бъчваров 1984, 88 – 89; Атанасов, Йорданов 1994; Атанасов, Бъчваров 2007, 235 – 238; Teodorescu, Mateescu 1916, 213 – 217).

При включването на находката от с. Сребърна в настоящите инвентарни книги на монетите на РИМ – Силистра, тя е с инв. № 5025 – 5222 и включва 198 монети. Информацията относно местонамирането ѝ и лицето, от което е откупена, повтарят данните от времето на нейното първоначално завеждане във фонда на музея. При новото вписване на находката монетите са повторно определени и се наблюдава съществена разлика между първоначалните данни по отношение на разпределението им по императори и членове на техните фамилии, а двете монети на император Траян липсват. Поради тази причина при представяне на находката в каталога, последните монети ще бъдат дадени според вписването им през 1965 г. Монетите от с. Сребърна се разпределят по следния начин: Веспасиан – 11 (1 постумна), Тит – 2 (1 като цезар), Нерва – 1, Траян – 2 (липсват),

Хадриан – 8, Антонин Пий – 11, Фаустина I – 9, Марк Аврелий – 9 (3 постумни), Фаустина II – 3, Луцила – 2, Комод – 14, Криспина – 3, Пертинакс – 2, Септимий Север – 47, Юлия Домна – 31, Каракала – 32 (12 като цезар), Плавтила – 1, Гета – 12 (11 като цезар).

Най-ранната монета е на Веспасиан емисия от 72 – 73 г., а най-късната е на Каракала от 217 г., която се явява и *terminus post quem* за находката. Всички монети са били в обращение, но съдейки по тяхното състояние с различна продължителност и интензивност. Най-изтрити са монетите на император Веспасиан, което свидетелства за дългото им участие в циркулационната среда на провинция Долна Мизия. Това износване се наблюдава и при останалите екземпляри на този император, съхранявани във фонда на РИМ – Силистра, без значение дали става въпрос за единични монети или за части от монетни находки.

Сред монетите се наблюдава голямо разнообразие както по отношение на аверсните, така и на реверсните изображения. С малки изключения са представени всички императори и членове на техните семейства от управлението на Веспасиан до това на Каракала, включително. Много добре са представени жените от императорското семейство с общо 49 монети. Преди управлението на Хадриан представянето на императриците е символично, но след това то става важна част от римското монетосечене (Duncan – Jones 2006, 223 – 225).

Монетите са от добре известни и широко разпространени типове с изключение на тези на император Пертинакс (кат. № 76, 77) поради съвсем краткото му управление, както и един денар на Каракала (кат. № 178). С изключение на няколко денари от времето на Северите сечени в Лаодикея, всички останали са дело на централната монетарница в Рим. Вниманието заслужават няколко монети. При две от тях се наблюдава разлика в аверсния надпис върху екземплярите от с. Сребърна и този фигуриращ в RIC за съответния тип (кат. № 64 и кат. № 108), а при една монета Гета (кат. № 196) е представен освен с драпирана мантия и с ризница, но при този тип малкият син на Септимий Север се представя без броня.

Сред монетите от с. Сребърна има и два хибрида. Реверсният тип на денар на Юлия Домна – ROMAE AETERNA (кат. № 153) не се среща сред типовете, свързани с нейното сребърно монетосечене, но е известен от неин ауреус, сечен в Александрия в годините 193 – 194 (?). На базата на аверсния надпис IVLIA AVGVSTA денарът на Юлия Домна се поставя в годините 196 – 211 г. Този тип се открива сред сребърните монети на нейния съпруг – Септимий Север, като той отново е сечен в Александрия. Най-интересната монета е денар на Гета с надпис върху лицето P SEPI GETA CAES POAS и PONTIF TR P X COS II с изображение на Марс на обратната страна. Лицевият надпис е характерен за монетосеченето на Гета като цезар в пери-

ода 200 – 202 г., но образът го представя като доста по-зрял младеж, което не съответства на този ранен период. Наред с това при изписването на самия аверсен надпис се наблюдават съществени различия – при А липсва линията в средата на буквата, SEPT е предадено като SEPI, а PONS като POAS. Самият реверс възпроизвежда тип на Каракала (RIC IV/I, № 89), който на базата на поредния му трибунат се датира в 207 г., което поставя и отсичането на въпросната монета най-рано след този период.

Въпреки че се наблюдават някои неточности при вписването на двете монети на император Траян в старите инвентарни книги, те са сравнително коректно предадени, въз основа на което могат да бъдат точно определени. Аверсните и реверсни надписи са предадени точно, като при този на опаката страна на инв. № 5831 той е предаден като PARTHICO P M TR P COS II P P SPQR вместо PARTHICO P M TR P COS VI P P SPQR, т.е. допусната е грешка при отбелязването на поредното консулство на императора. Описанието на лицевите образи и на тези на обратната страна на монетите не е съвсем точно. При въпросните типове, както и при останалите, носещи тези аверсни и реверсни надписи, императорът е с лавров венец, докато в инвентарната книга е вписано само „глава, наляво“. При описанието на опаката страна не е посочено точното божество или персонификация, но описаните атрибути и надписите позволяват без затруднение тяхното определяне. При инв. № 5832 е отбелязано „права, наляво, държи рог на изобилието и везни“, но в случая вероятно се касае за допусната грешка, тъй като при денара с тези аверсен и реверсен надписи Еквитас е седнала. Само при ауреуса на Траян с тези надписи тя е представена права.

Процентното съотношение на монетите е следното: Септимий Север и фамилия – 61,5 %; Антонин Пий и Фаустина I – 10 %; Комод и Криспина – 8,5 %; Марк Аврелий и фамилия – 7 %, Веспасиан и Тит – 6,5 %, Хадриан – 4 %, Траян и Пертинакс по 1 %, Нерва – 0,5 %. От това е видимо, че основното натрупване на находката става по времето на династията на Северите и то главно до 211 г., т.е. управлението на Септимий Север. В противовес стоят двете находки от Тропеум Траяни и с. Риш, които са с малко по-ранен *terminus post quem*. При тях усиленото натрупване е при Антонините и то най-вече Антонин Пий и Марк Аврелий (Barnea 1980, 95 – 98; Barnea 2011, 9 – 18; Владимирова 1981, 11 – 32). В случая находката от с. Сребърна попада в графата на т.нар. „циркуляционни находки“ (circulation hoards) според класификацията на Дънкан-Джоунс, докато тези от Тропеум Траяни и с. Риш са „saving hoards“ или спестявани за продължителен период от време (Duncan-Jones 1994, 67).

От територията на Долна Мизия и Тракия са известни 45 колективни монетни находки, чийто най-късни емисии са на Септимий

Север и Каракала. Те са с различен *terminus post quem*, не са групирани териториално и по-голяма част от тях са несигурен източник за реконструиране на събитията от края на II – началото на III в. (Върбанов 2017, 26; Varbanov 2021, map 5).

Върбин Върбанов разпределя монетните находки в четири групи в зависимост от запазения им първоначален състав. На базата на това се определя и тяхното значение като исторически извор (Varbanov 2012, 296 – 297). Не е ясно каква част от пълния обем на находката от с. Сребърна е запазен и дали всъщност монетата от 217 г. се явява нейния реален *terminus post quem*. Оттук и това доколко тя може да се използва като надеждно доказателство за реконструкция на събитията, разигравщи се в Долна Мизия и по-точно в източните части от долнодунавския лимес. Поради това и необичайният *terminus post quem* на съкровището от с. Сребърна – неговото укриване в земята може да е в резултат на ред събития.

Борис Геров допуска, че през 214 г. варварите прекосяват Дунав около Дуросторум, откъдето се насочват на изток и югоизток. И тъй като той свързва въпросната находка със Силистра, допуска, че тя е заровена именно във връзка с тези събития (Gero 1977, 124 – 125). Но най-късната монета изключва тази трактовка.

Възможно е монетите от с. Сребърна да са укрити при управлението на Макрин, т.е. малко след отсичането на най-късната по хронология от тях. Но тук трябва да се има предвид и времето, необходимо за достигане на тази емисия в Долна Мизия, включването ѝ в циркулационната среда, както и заравянето на находката в земята. Освен това, ако последното действие не е продиктувано от лични причини, трябва да се потърси събитие, което да подтикне нейния собственик към това крайно решение. На базата на писмените извори, епиграфски паметници и данните от провинциалните монетарници Дилиана Ботева приема, че по времето на Макрин най-източната част на Долна Мизия е засегната от поредното варварско нашествие (Ботева 1997, 291 – 322). Но на този етап на територията на Долна Мизия и Тракия няма данни за разрушения, които да се свързват с нашествия по времето на Макрин. Наред с това, с изключение на една находка от Белоградец, състояща се от четири бронзови монети, няма други, завършващи с емисии на Макрин и Диадумениан (Върбанов 2017, 27 – 28; Varbanov 2021, 63 – 64).

Съвсем логично и очаквано е укриването на находката от с. Сребърна да е свързано и с доста по-късни събития, а именно нашествията от средата на III в. Тук могат да се приведат и доказателства от Дуросторум и неговата околност.

Сграда в канабите на XI Клавдиев легион (блок „Дунав“ Б6, ул. „Серес“) носи ясни следи от разрушение – горял пласт, паднали керемиди, множество железни и бронзови предмети, керамични съдове,

тежести и две малки находки от бронзови монети, съответно с 8 и 6 монети с последни монети на Гордиан III и Елагабал. Това дава основание на проучвателя да свърже нейното опожаряване и разрушаване с нападението на карпи, готи и сармати през 238 г. или с нашествията на готите през 251 – 255 г. (Доневски 2006, 209; Йотов 2017, 73 – 74; Donevski 2004, 131 – 138; Donevski 2005, 267 – 270). Вземайки предвид тези данни, както и надпис от Дуросторум, издигнат от негов гражданин, който щастливо се спасява от робство при карпите по време на консулите *Gaius Fulvius Pius* и *Pontius Proculus Pontianus* (238 г.) – [— — — — —]/[receptus]/[ex captive/tate barb(arorum)]/Pio et Proclo co(n)s(ulibus)/ex voto (Pârvan 1924, 322; ISM IV 111), Румен Иванов предполага, че по времето на Гордиан III канабите са тежко засегнати (Иванов 1999, 110; Иванов 2006, 70). Но на този етап от проучванията и на базата на наличната информация не може да се заключи, че варварската атака от 238 г. засяга Дуросторум и води до разрушения в канабите. И ако опожарената сграда в границите на канабите на Дуросторум и двете монетни находки са в резултат на политически събития, то това трябва да е някое по-късно нашествие, при което градът е засегнат.

При археологическите проучвания във викуса на Дуросторум, в демонтирана стена, е открита малка находка, състояща се от 6 монети – 3 денара и 3 антониниана. Най-късната емисия е от 244 – 247 г. или 244 – 249 г. (Dima, Elefterescu 2009, 20, 140 – 141). Авторите не посочват конкретна причина за депонирането ѝ, но то вероятно се дължи на събитията, сполетели Римската империя и нейните балкански провинции в средата на III в.

При с. Проф. Иширково (на 15 км югозападно от Силистра) е открита колективна монетна находка с последни емисии на император Филип Араб и *terminus post quem* 247 – 249 г. Според Бистра Божкова, която публикува монетите, те остават в земята поради готските нашетвия и обсадата на Марцианопол (248 – 250 г.) (Божкова 1987, 31 – 40). Допустимо е укриването ѝ да се свърже и с нахлуването на готите под водачеството на Книва в 250 – 251 г.

Що се отнася лагера на XI Клавдиев легион и канабите, остават незасегнати от готските нашетвия от 250 – 251 г. Причина за избягването на опасността от страна на Дуросторум може да е легионът, който е в състояние да се противопостави на нападателите. Но „спасението“ може да се дължи на действията на готите, които умишлено заобикалят лагера и канабите, за да не влязат в пряк сблъсък с армията.

Вероятно Дуросторум не успява да избегне варварския натиск от 253 – 254 г., както е видно от горелите пластове в легионната крепост и канабите, разрушенията и ремонтите по крепостната стена на лагера. Отнасянето на следите от разрушения в годините 253 – 254 г. е на базата на две колективни монетни находки (една от ла-

гера и друга от канабите), завършващи с емисии на сѣмператора Волусиан (Varbanov, Gancheva 2011, 37 – 63; Ганчева 2017, 127 – 151). Укритите монети не изключват възможността сѣтресението в живота на Дуросторум да е вследствие и на някое от по-късните нашествия. Според Геров такива има в 254 – 255 г., 256 г., 257 – 258 г. и няколко нашествия в 60-те години на века (Геров 1953, 30 – 31; Gerov 1977, 140 – 143).

Представените колективни монетни находки от Дуросторум и неговите околности показват редица възможни сѣбития, които да водят до укриването на монетите от с. Сребърна. Но на базата на наличните данни и при липсата на археологически проучвания в Сребърна и региона не е възможно прецизирането и посочването на конкретно варварско нашествие, което да води до сѣтресение в живота на собственика на находката и оставането ѝ в земята.

КАТАЛОГ²

Веспасиан (69 – 79) – 11 броя (1 сечен при Тит)

1. *А:* IMP CAES VESP AVG P M COS IIII. Глава с лавров венец, надясно.
On: AVGVR TRI POT. Принадлежности за жертвоприношение.
Рим, 72 – 73 г.; RIC II, № 42
AR; 17 – 17,4 мм; 3,03 г; 12 ч (инв. № 5027/ стар инв. № 5821)
2. *А:* Същото.
On: TRI POT. Веста седнала, наляво. Държи симпулум.
Рим, 72 – 73 г.; RIC II, № 49
AR; 16,6 – 16,5 мм; 2,03 г; 11 ч (инв. № 5037/ стар инв. № 6018)
3. *А:* Същото.
On: VESTA. Веста права, наляво. Държи симпулум и скиптръ.
Рим, 72 – 73 г.; RIC II, № 50
AR; 19,7 – 19,9 мм; 2,98 г; 12 ч (инв. № 5026/ стар инв. № 5820)
4. *А:* Същото.
On: VICTORIA AVGVSTI. Виктория в ход, надясно. Държи венец и палмова клонка, вдясно – трофей.
Рим, 72 – 73 г.; RIC II, № 52
AR; 15,6 – 18 мм; 2,95 г; 11 ч (инв. № 5028/ стар инв. № 5822)
5. *А:* IMP CAESAR VESPASIANVS AVG. Глава с лавров венец, надясно.
On: PON MAX TR P COS V/VII. Крилат кадуцей.
Рим, 74 г. или 76 г.; RIC II, № 75 или RIC II, № 102
AR; 18,2 – 18,6 мм; 3,07 г; 12 ч (инв. № 5032/ стар инв. № 5826)
6. *А:* Същото.
On: COS VI/VII. Орел върху постамент, надясно, с глава наляво.
Рим, 76 г.; RIC II, № 89 или RIC II, № 99
AR; 15,7 – 16,9 мм; 3,03 г; 12 ч (инв. № 5034/ стар инв. № 5828)
7. *А:* Същото.
On: PON MAX TR P COS VI. Виктория върху олтар, права, наляво. Държи венец и палмова клонка. От двете страни на олтара – по една змия.
Рим, 75 г.; RIC II, № 92
AR; 17 – 19,9 мм; 3,10 г (инв. № 5031/ стар инв. № 5825)

² Монетите са определени по The Roman Imperial Coinage.

8. *Л:* Същото.
Он: PON MAX TR P COS VI. Виктория на нос на галера, права, наляво.
 Държи венец и палмова клонка.
 Рим, 75 г.; RIC II, № 93
 AR; 17,8 – 18,7 мм; 2,99 г; 12 ч (инв. № 5033/ стар инв. № 5827)
9. *Л:* Същото.
Он: IOVIS CVSTOS. Юпитер прав, наляво. Държи патера над олтар и скиптър.
 Рим, 75 – 79 г.; RIC II, № 124
 AR; 18,4 – 19,6 мм; 3,03 г; 12 ч (инв. № 5029/ стар инв. № 5823)
10. Като № 9
 AR; 20 – 18 мм; 2,91 г; 12 ч (инв. № 5035/ стар инв. № 5829)
11. *Л:* DIVVS AVGVSTVS VESPASIANVS. Глава с лавров венец, надясно.
Р: S C. Щит поддържан от два козиорога. Отдолу – кълбо.
 Рим, 80 – 81 г.; RIC II, 123, № 63
 AR; 17 – 17,5 мм; 3,08 г; 12 ч (инв. № 5025/ стар инв. № 5819)

Тит (79 – 81) – 2 броя (1 сечен при Веспасиан)

12. *Л:* T CAESAR IMP VESPASIANVS. Глава с лавров венец, надясно.
Он: IOVIS CVSTOS. Юпитер прав, наляво. Държи патера над олтар и скиптър.
 Рим, 74 г. (?); RIC II, № 176
 AR; 17,6 – 18,8 мм; 3,27 г; 12 ч (инв. № 5030/ стар инв. № 5824)
13. *Л:* IMP TITVS CAES VESPASIAN AVG P M. Глава с лавров венец, надясно.
Он: TR P VIII IMP XIII/XV COS VII P R. Квадрига с житни класове, наляво.
 Рим, след 1 юли 79 г.; RIC II, № 12 или RIC II, № 18
 AR; 16,4 – 17,6 мм; 2,87 г; 12 ч (инв. № 5036/ стар инв. № 5830)

Нерва (96 – 98) – 1 брой

14. *Л:* IMP NERVA CAES AVG P M TR P COS III P R. Глава с лавров венец, надясно.
Он: FORTVNA P R. Фортуна седнала, наляво. Държи житни класове и скиптър.
 Рим, 97 г.; RIC II, № 17
 AR; 17,4 – 17,9 мм; 1,98 г; 1 ч (инв. № 5210/ стар инв. № 6017)

Траян (98 – 117) – 2 броя (липсват)

- Л:* IMP TRAIANO AVG GER DAC P M TR P. Глава с лавров венец, надясно.
Он: COS V P P SPQR OPTIMO PRINC. Еквитас седнала, наляво. Държи везни и рог на изобилието.
 Рим, 103 – 111 г.; RIC II, № 119; Woytek 2010, № 279, около 108 – 109 г.
 AR; 17 – 18 мм; 3 – 4 г (стар инв. № 5832)
- Л:* IMP CAES NER TRAIAN OPTIM AVG GERM DAC. Глава с лавров венец, надясно.
Он: PARTHICO P M TR P COS VI P P SPQR. В отреза: FORTRED. Фортуна седнала, наляво. Държи рул и рог на изобилието.
 Рим, 114 – 117 г.; RIC II, № 315; Woytek 2010, № 579, около есента 116 – август 117 г.
 AR; 17 – 18 мм; 3 – 4 г (стар инв. № 5831)

Хадриан (117 – 138) – 8 броя

17. *Л:* IMP CAESAR TRAIAN HADRIANVS AVG. Глава с лавров венец и драперия на лявото рамо, надясно.

- On:** P M TR P COS II. В отреза: CONCORD. Конкордия седнала, наляво. Държи патера. Под стола – рог на изобилието.
Рим, 118 г.; RIC II, № 39b
AR; 16,8 – 19 мм; 3,19 г; 12 ч (инв. № 5045/ стар инв. № 5840)
18. **А:** Същото.
On: P M TR P COS II. В отреза: PAX. Пакс права, наляво. Държи клонка и рог на изобилието.
Рим, 118 г.; RIC II, № 44
AR; 17,3 – 18,1 мм; 3,05 г; 12 ч (инв. № 5044/ стар инв. № 5839)
19. **А:** Същото.
On: P M TR P COS III. Еквитас права, наляво. Държи везни и рог на изобилието.
Рим, 119 – 122 г.; RIC II, № 80
AR; 17,5 мм; 3,07 г; 12 ч (инв. № 5043/ стар инв. № 5838)
20. **А:** HADRIANVS AVGVSTVS. Глава с лавров венец и драперия на лявото рамо, надясно.
On: COS III. Диана права, надясно. Държи стрела и лък.
Рим, края на 125 – началото на 128 г.; RIC II, № 147
AR; 17 – 18 мм; 3,17 г; 12 ч (инв. № 5040/ стар инв. № 5835)
21. **А:** Същото, но без драперия.
On: COS III. Абунданция права, наляво. Държи кука и рог на изобилието.
Рим, края на 125 – началото на 128 г.; RIC II, № 169
AR; 17 – 17,4 мм; 3,21 г; 12 ч (инв. № 5039/ стар инв. № 5834)
22. **А:** Същото.
On: LIBERALITAS AVG P P. В отреза: COS III. Либералитас права, надясно. Излива рог на изобилието.
Рим, 132 – 134 г.; RIC II, № 217
AR; 15,8 – 17,4 мм; 3,25 г; 12 ч (инв. № 5038/ стар инв. № 5833)
23. **А:** HADRIANVS AVG COS III P P. Глава, надясно.
On: SALVS AVG. Салус права, надясно. Храни змия, увита около олтар.
Рим, 134 – 138 г.; RIC II, № 267
AR; 16,5 – 18,6 мм; 3,45 г; 12 ч (инв. № 5041/ стар инв. № 5836)
24. **А:** Като № 23, Глава с лавров венец, надясно.
On: SALVS AVG. Салус права, наляво. Държи патера над олтар и скиптър.
Рим, 134 – 138 г.; RIC II, № 268
AR; 16,7 – 16,9 мм; 3,09 г; 12 ч (инв. № 5042/ стар инв. № 5837)

Антонин Пий (138 – 161) – 11 броя

25. **А:** ANTONINVS AVG PIVS P P TR P COS III. Глава с лавров венец, надясно.
On: ANNONA AVG. Модис с четири житни класа и мак.
Рим, 140 – 143 г.; RIC III, № 62a
AR; 17,2 – 17,3 мм; 3,18 г; 6 ч (инв. № 5056/ стар инв. № 5866)
26. Като № 25, но модис с два житни класа и два мака.
AR; 16,5 – 17,9 мм; 3,14 г; 12 ч (инв. № 5057/ стар инв. № 5867)
27. **А:** ANTONINVS AVG PIVS P P. Глава с лавров венец, надясно.
On: TR POT COS III. Либералитас права, наляво. Държи тесера и рог на изобилието.
Рим, 145 – 161 г.; RIC III, № 150
AR; 17 – 16,6 мм; 3,29 г; 6 ч (инв. № 5054/ стар инв. № 5856)
28. **А:** Същото.
On: TR POT COS III. Виртус прав, наляво. Държи копие и паразониум.
Рим, 145 – 161 г.; RIC III, № 154
AR; 16,5 – 16,9 мм; 3,36 г; 1 ч (инв. № 5053/ стар инв. № 5855)
29. **А:** Същото.

- On:** TR POT COS III. В отреза: LIB III. Либералитас права, наляво.
Държи тесера и рог на изобилието.
Рим, 145 – 161 г.; RIC III, № 155
AR; 17 – 17,7 мм; 3,17 г; 1 ч (инв. № 5050/ стар инв. № 5852)
30. **Л:** Като № 29
AR; 17,3 – 18,3 мм; 3,14 г; 7 ч (инв. № 5052/ стар инв. № 5854)
31. **Л:** Същото.
On: TR POT COS III. В отреза: LIB III. Либералитас права, наляво.
Държи вексилум и рог на изобилието.
Рим, 145 – 161 г.; RIC III, № 156
AR; 16,5 мм; 3,62 г; 12 ч (инв. № 5051/ стар инв. № 5853)
32. **Л:** ANTONINVS AVG PIVS P P TR P XII. Глава с лавров венец, надясно.
On: COS III. Анона права, наляво. Държи житни класове над модиус и котва.
Рим, 148 – 149 г.; RIC III, № 175
AR; 17,9 – 18,1 мм; 3,00 г; 1 ч (инв. № 5055/ стар инв. № 5857)
33. **Л:** ANTONINVS AVG PIVS P P TR P XVIII. Глава с лавров венец, надясно.
On: COS III. Фортуна права, наляво. Държи рул над кълбо и рог на изобилието.
Рим, 154 – 155 г.; RIC III, № 240
AR; 17,6 мм; 2,93 г; 12 ч (инв. № 5049/ стар инв. № 5846)
34. **Л:** ANTONINVS AVG PIVS P P TR P XIX. Глава с лавров венец, надясно.
On: COS III. Пакс права, наляво. Държи клонка и рог на изобилието.
Рим, 155 – 156 г.; RIC III, № 246
AR; 16,6 – 17,3 мм; 3,40 г; 6 ч (инв. № 5047/ стар инв. № 5844)
35. **Л:** ANTONINVS AVG PIVS P P IMP II. Глава с лавров венец, надясно.
On: TR POT XIX COS III. Фортуна права, наляво. Държи рул над кълбо и рог на изобилието.
Рим, 155 – 156 г.; RIC III, № 251
AR; 16,2 – 16,8 мм; 3,29 г; 6 ч (инв. № 5048/ стар инв. № 5845)

Фаустина I (138 – 141) – 9 броя

36. **Л:** DIVA FAVSTINA. Бюст, надясно.
On: AED DIV FAVSTINAE. Храм с шест колони и в него статуя на Фаустина.
Рим, след 141 г.; RIC III, № 343
AR; 18,3 – 17,3 мм; 3,45 г; 12 ч (инв. № 5072/ стар инв. № 5881)
37. **Л:** Същото.
On: AETERNITAS. Юнона права, наляво. Държи скиптър.
Рим, след 141 г.; RIC III, № 344
AR; 16,4 – 17,4 мм; 3,23 г; 6 ч (инв. № 5068/ стар инв. № 5877)
38. **Л:** DIVA AVG FAVSTINA. Бюст, надясно.
On: AETERNITAS. Венера права, надясно. Държи скиптър.
Рим, след 141 г.; RIC III, № 346b
AR; 17,2 – 17,1 мм; 3,15 г; 12 ч (инв. № 5074/ стар инв. № 5883)
39. **Л:** DIVA FAVSTINA. Бюст, надясно.
On: AETERNITAS. Етернитас права, наляво. Държи феникс.
Рим, след 141 г.; RIC III, № 347
AR; 17,4 – 18,3 мм; 3,54 г; 11 ч (инв. № 5070/ стар инв. № 5879)
40. **Л:** Същото.
On: AETERNITAS. Фортуна права, наляво. Държи кълбо и рул.
Рим, след 141 г.; RIC III, № 348
AR; 17 – 18,8 мм; 3,54 г; 12 ч (инв. № 5076/ стар инв. № 6015)
41. **Л:** Същото.
On: AVGVSTA. Церера права, наляво. Държи житни класове и факла.

Рим, след 141 г.; RIC III, № 360

AR; 18,5 – 17,4 мм; 3,28 г; 12 ч (инв. № 5071/ стар инв. № 5880)

42. А: Същото.

On: AVGVSTA. Церера права, наляво. Държи факла.

Рим, след 141 г.; RIC III, № 362

AR; 17,3 – 16,7 мм; 3,28 г; 11 ч (инв. № 5069/ стар инв. № 5878)

43. А: Същото.

On: AVGVSTA. Венера седнала, наляво. Държи ябълка и се опира на щит.

Рим, след 141 г.; RIC III, № 366

AR; 18,8 – 19,5 мм; 2,94 г; 6 ч (инв. № 5067/ стар инв. № 5876)

44. А: Същото.

On: AVGVSTA. Трон с венец и скиптър.

Рим, след 141 г.; RIC III, № 377

AR; 19,5 – 18,6 мм, 3,18 г, 12 ч (инв. № 5073/ стар инв. № 5882)

Марк Аврелий (161 – 180) – 9 броя (3 постумни, сечени при Комод)

45. А: IMP M AVREL ANTONINVS AVG. Глава на императора, надясно.

On: PROV DEOR TR P XV COS III. Провиденция права, наляво. Държи кълбо и рог на изобилието.

Рим, март – декември 161 г.; RIC III, № 22

AR; 17 – 17,2 мм; 3,22 г; 6 ч (инв. № 5063/ стар инв. № 5885)

46. А: M ANTONINVS AVG. Глава с лавров венец, надясно.

On: CONCORD AVG TR P XVI. В отреза: COS III. Конкордия седнала, наляво. Държи патера и се обляга на статуя на Спес. Под стола – рог на изобилието.

Рим, декември 161 – декември 162 г.; RIC III, № 33

AR; 18 – 18,3 мм; 3,43; 12 ч (инв. № 5046/ стар инв. № 5841)

47. А: M ANTONINVS AVG TR P XXV. Глава с лавров венец, надясно.

On: IMP VI COS III. Виктория в ход, наляво. Държи венец и палмова клонка.

Рим, декември 170 – декември 171 г.; RIC III, № 237

AR; 17,4 – 17,8 мм; 3,16 г; 6 ч (инв. № 5064/ стар инв. № 5886)

48. А: M ANTONINVS AVG TR P XXVI. Глава с лавров венец, надясно.

On: IMP VI COS III. Рома седнала, наляво. Държи Виктория и копие. Вдясно – щит.

Рим, декември 171 – декември 172 г.; RIC III, № 259

AR; 19,1 – 19 мм; 3,33 г; 12 ч (инв. № 5059/ стар инв. № 5843)

49. А: M ANTONINVS AVG GERM SARM. Глава с лавров венец, надясно.

On: TR P XXXI IMP VIII COS III P P. Рома седнала, наляво. Държи Виктория и паразониум.

Рим, есента – 9 декември 177 г.; RIC III, № 382

AR; 18,1 мм; 3,20 г; 11 ч (инв. № 5058/ стар инв. № 5842)

50. А: M AVREL ANTONINVS AVG. Глава с лавров венец, надясно.

On: TR P XXXIII IMP VIII COS III P P. Салус седнала, наляво. Държи два житни класа над змия, увита около олтар.

Рим, декември 178 – пролетта на 179 г.; RIC III, № 399

AR; 18 – 17 мм; 2,71 г; 6 ч (инв. № 5066/ стар инв. № 5888)

51. А: DIVVS M ANTONINVS PIVS. Глава, надясно.

On: CONSECRATIO. Орел с венец в човката, стъпил на кълбо, наляво.

Рим, 180 г. (?); RIC III, № 267

AR; 16,8 – 17 мм; 3,31 г; 6 ч (инв. № 5062/ стар инв. № 5875)

52. А: Същото.

On: CONSECRATIO. Орел стъпил на гръмотевица, надясно, с глава наляво.

Рим, 180 г. (?); RIC III, № 269

AR; 17,7 – 16,9 мм; 2,75 г; 6 ч (инв. № 5060/ стар инв. № 5873)

53. Л: Същото.

On: CONSECRATIO. Орел стъпил на кълбо, надясно.

Рим, 180 г. (?); RIC III, № 273

AR; 17,9 – 17,2 мм; 2,66 г; 12 ч (инв. № 5061/ стар инв. № 5874)

Фаустина II (145 – 176) – 3 броя (2 сечени при Антонин Пий)

54. Л: FAVSTINA AVGVSTA. Бюст, надясно.

On: AVGVSTI PII FIL. Конкордия права, наляво. Държи патера и рог на изобилието.

Рим, 145 – 161 г.; RIC III, № 496

AR; 16 – 15,5 мм; 3,37 г; 12 ч (инв. № 5077/ стар инв. № 5889)

55. Л: Същото.

On: AVGVSTI PII FIL. Спес права, наляво. Държи цвете.

Рим, 145 – 161 г.; RIC III, № 497

AR; 15,6 – 16,6 мм; 3,15 г; 1 ч (инв. № 5078/ стар инв. 5890)

56. Л: DIVA FAVSTINA PIA. Бюст на Фаустина, надясно.

On: CONSECRATIO. Олтар.

Рим, 176 – 180 г.; RIC III, № 746

AR; 17,1 – 18 мм; 3,22 г; 1 ч (инв. № 5075/ стар инв. № 5884)

Луцила (164 – 169) – 2 броя

57. Л: LVCILLA AVG ANTONINI AVG F. Бюст, надясно.

On: CONCORDIA. Конкордия седнала, наляво. Държи патера.

Рим, 164 – 180 г.; RIC III, № 758

AR; 17 – 19,4 мм; 3,28 г; 5 ч (инв. № 5080/ стар инв. № 5892)

58. Л: LVCILLA AVGVSTA. Бюст, надясно.

On: IVNONI LVCINAE. Юнона седнала, наляво. Държи цвете и бебе.

Рим, 164 – 180 г.; RIC III, № 770

AR; 17,7 – 18 мм; 3,53 г; 12 (инв. № 5079/ стар инв. № 5891)

Комод (177 – 192) – 14 броя

59. Л: IMP L AVREL COMMODVS AVG GERM SARM. Глава с лавров венец, надясно.

On: TR P II COS P P. Юпитер седнал, наляво. Държи Виктория и скиптър.

Рим, 177 г.; RIC III, № 637

AR; 17,6 – 19,3 мм; 3,21 г; 5 ч (инв. № 5094/ стар инв. № 5904)

60. Л: M COMMODVS ANTONINVS AVG. Глава с лавров венец, надясно.

On: TR P VII IMP V COS III P P. Марс в ход, надясно. Държи копие и трофей.

Рим, 182 г.; RIC III, № 42

AR; 18,4 – 17 мм; 3,00 г; 6 ч (инв. № 5083/ стар инв. № 5893)

61. Л: M COMMODVS ANTON AVG PIVS. Глава с лавров венец, надясно.

On: P M TR P VIII IMP VI COS III P P. Фелицитас права, наляво. Държи кадуцей и рог на изобилието. Вляво – модиус.

Рим, 183 – 184 г.; RIC III, № 74

AR; 17,4 – 17,7 мм; 2,96 г; 6 ч (инв. № 5084/ стар инв. № 5894)

62. Л: COMM ANT AVG P BRIT. Глава с лавров венец, надясно.

On: P M TR P VIII IMP VII COS III P P. Рома права, наляво. Държи Виктория и копие.

Рим, 184 г.; RIC III, № 90

AR; 18 мм; 2,56 г; 6 ч (инв. № 5086/ стар инв. № 5896)

63. Като № 62.

AR; 17,8 – 18,7 мм; 2,58 г; 12 ч (инв. № 5087/ стар инв. № 5897)

64. **А:** Същото.
On: P M TR P VIII IMP VII COS III P P. Фидес права, надясно. Държи житни класове и кошница с плодове.
 Рим, 184 г.; RIC III, № 91 (реверс)
 AR; 18,2 – 18,4 мм; 2,52 г; 12 ч (инв. № 5092/ стар инв. № 5902)
65. **А:** M COMM ANT P FEL AVG BRIT. Глава с лавров венец, надясно.
On: P M TR P XI IMP VII COS V P P. Юпитер седнал, наляво. Държи гръмотевица и скиптър.
 Рим, 186 г.; RIC III, № 117
 AR; 19,4 – 17,9 мм; 2,82 г; 11 ч (инв. № 5093/ стар инв. № 5903)
66. **А:** Същото.
On: NOBILIT AVG P M TR P XII IMP VIII COS V P P. Нобилитас права, надясно. Държи скиптър и статуетка.
 Рим, 186 – 187 г.; RIC III, № 155
 AR; 16,8 – 18,5 мм; 2,92 г; 6 ч (инв. № 5091/ стар инв. № 5901)
67. **А:** Същото.
On: VIRTUT AVG P M TR P XII IMP VIII COS V P P. Виртус прав, наляво. Държи Виктория, копие и щит.
 Рим, 186 – 187 г.; RIC III, № 160
 AR; 16,5 – 17 мм; 2,36 г; 6 ч (инв. № 5088/ стар инв. № 5898)
68. **А:** M COMM ANT P FEL AVG BRIT P P. Глава с лавров венец, надясно.
On: LIB AVG P M TR P XV COS VI. Либертас права, наляво. Държи пилеус и скиптър.
 Рим, 190 г.; RIC III, № 208
 AR; 17,1 – 16,5 мм; 2,48 г; 6 ч (инв. № 5089/ стар инв. № 5899)
69. Като № 68.
 AR; 16,2 – 18 мм; 2,01 г; 5 ч (инв. № 5090/ стар инв. № 5900)
70. **А:** Същото.
On: APOL PAL P M TR P XVI COS VI. Аполон прав, насреща. Държи плектрум и лира върху колонка.
 Рим, 190 – 191 г.; RIC IV, № 218
 AR; 18,3 – 17,7 мм; 2,55 г; 12 ч (инв. № 5085/ стар инв. № 5895)
71. **А:** L AEL AVREL COMM AVG P FEL. Глава с лавров венец, надясно.
On: P M TR P XVII IMP VIII COS VII P P. Фортуна Феликс стъпила на нос на галера, права, наляво. Държи кадуцей и рог на изобилието. В дясното поле – звезда.
 Рим, 192 г.; RIC III, № 235
 AR; 18 – 18,1 мм; 2,80 г; 12 ч (инв. № 5095/ стар инв. № 5905)
72. **А:** Същото.
On: P M TR P XVII IMP VIII COS VII P P. Пиетас седнала, наляво. Държи скиптър. Пред нея – дете.
 Рим, 192 г.; RIC III, № 236
 AR; 17,4 – 17 мм; 3,30 г; 12 ч (инв. № 5065/ стар инв. № 5887)

Криспина (178 – 182) – 3 броя

73. **А:** CRISPINA AVGVSTA. Бюст, надясно.
On: CONCORDIA. Конкордия права, наляво. Държи патера и рог на изобилието.
 Рим, 180 – 182/3 г.; RIC III, № 278
 AR; 17 – 18 мм; 2,88 г; 6 ч (инв. № 5098/ стар инв. № 5908)
74. **А:** Същото.
On: IVNO. Юнона права, наляво. Държи патера и скиптър. Вляво – паун.
 Рим, 180 – 182/3 г.; RIC III, № 283
 AR; 17,3 – 18,3 мм; 2,96 г; 6 ч (инв. № 5096/ стар инв. № 5906)

75. Като № 74.

AR; 17,1 – 18,1 мм; 2,85 г; 11 ч (инв. № 5097/ стар инв. № 5907)

Пертинакс (193) – 2 броя

76. А: IMP CAES P HELV PERTIN AVG. Глава с лавров венец, надясно.

On: AEQVIT AVG TR P COS II. Еквитас права, наляво. Държи везни и рог на изобилието.

Рим, 1 януари – 28 март 193 г.; RIC IV/ I, № 1a

AR; 16,6 – 17 мм; 3,24 г; 6 ч (инв. № 5082/ стар инв. № 5910)

77. А: Същото.

On: OPI DIVIN TR P COS II. Опс седнала, наляво. Държи житни класове.

Рим, 1 януари – 28 март 193 г.; RIC IV/ I, № 8a

AR; 18,5 – 17,4 мм; 3,19 г; 7 ч (инв. № 5081/ стар инв. № 5909)

Септимий Север (193 – 211) – 47 броя

78. А: IMP CAE L SEP SEV PERT AVG. Глава с лавров венец, надясно.

On: LEG I ITAL TR P COS. Легионерски орел между две знамена.

Рим, 193 – 194 г. (?); RIC IV/ I, № 3

AR; 17,6 – 17,7 мм; 2,62 г; 6 ч (инв. № 5144/ стар инв. № 5956)

79. А: L SEPT SEV PERT AVG IMP III/VIII. Глава с лавров венец, надясно.

On: SECVRITAS PVBLICA. Секуритас седнала, наляво. Държи кълбо.

Рим, 194 – 195 г./ 196 – 197 г.; RIC IV/ I, № 56/ № 93

AR; 16,5 – 16,3 мм; 3,98 г; 6 ч (инв. № 5111/ стар инв. № 5923)

80. А: L SEPT SEV PERT AVG IMP V. Глава с лавров венец, надясно.

On: P M TR P III COS II P P. Минерва права, наляво. Държи копие и кръгъл щит.

Рим, 195 г.; RIC IV/ I, 98, № 61

AR; 17,7 – 18,8 мм; 3,32 г; 1 ч (инв. № 5130/ стар инв. № 5942)

81. А: L SEPT SEV PERT AVG IMP VII. Глава с лавров венец, надясно.

On: P M TR P III COS II P P. Фортуна права, наляво. Държи рул и рог на изобилието.

Рим, 195 – 196 г.; RIC IV/ I, № 69

AR; 17,2 – 17,8 мм; 3,38 г; 12 ч (инв. № 5108/ стар инв. № 5920)

82. А: Същото.

On: P M TR P III COS II P P. Фортуна права, наляво. Държи рул и рог на изобилието.

Рим, 195 – 196 г.; RIC IV/ I, № 71A

AR; 18,5 – 16,4 мм; 2,94 г; 11 ч (инв. № 5209/ стар инв. № 5921)

83. А: L SEPT SEV PERT AVG IMP VIII. Глава с лавров венец, надясно.

On: MVNIFICENTIA AVG. Слон в ход, надясно.

Рим, 196 – 197 г.; RIC IV/ I, № 82

AR; 17,1 – 16,5 мм; 2,92 г; 12 ч (инв. № 5134/ стар инв. № 5946)

84. А: Същото.

On: P M TR P III COS II P P. Виктория в ход, наляво. Държи венец и клонка.

Рим, 196 – 197 г.; RIC IV/ I, № 86

AR; 18 – 17,1 мм; 2,78 г; 6 ч (инв. № 5128/ стар инв. № 5940)

85. А: Същото.

On: P M TR P V COS II P P. Пакс седнала, наляво. Държи клонка и скиптър.

Рим, 196 – 197 г.; RIC IV/ I, № 88a

AR; 17 – 18,4 мм; 2,77 г; 12 ч (инв. № 5132/ стар инв. № 5944)

86. А: Същото.

On: VOTA PVBLICA. Императорът прав, наляво. Държи патера над олтар.

Рим, 196 – 197 г.; RIC IV/ I, № 96a

- AR; 18,5 – 17,6 мм; 3,05 г; 12 ч (инв. № 5126/ стар инв. № 5938)
87. Като № 86
AR; 17,7 – 18,6 мм; 3,48 г; 6 ч (инв. № 5127/ стар инв. № 5939)
88. *Λ*: L SEPT SEV PERT AVG IMP VIII. Глава с лавров венец, надясно.
On: P M TR P V COS II P P. Гений прав, наляво. Държи патера и житни класове.
Рим, 197 – 198 г.; RIC IV/ I, № 105
AR; 16,8 – 16,2 мм; 3,21 г; 1 ч (инв. № 5131/ стар инв. № 5943)
89. *Λ*: Същото.
On: PROPECTIO AVG. Императорът на кон, в ход, надясно. Държи копие.
Рим, 197 г.; RIC IV/ I, № 106
AR; 18,8 – 19,5 мм; 3,14 г; 6 ч (инв. № 5133/ стар инв. № 5945)
90. *Λ*: L SEPT SEV PERT AVG IMP X. Глава с лавров венец, надясно.
On: ANNONAE AVGG. Анона стъпила на нос на галера, права, наляво. Държи житни класове и рог на изобилието.
Рим, 197 – 198 г.; RIC IV/ I, № 107
AR; 16,4 мм; 3,17 г; 6 ч (инв. № 5107/ стар инв. № 5919)
91. *Λ*: Същото.
On: MARTI PACIFERO. Марс стъпил на ризница, прав, наляво. Държи клонка и копие.
Рим, 197 – 198 г.; RIC IV/ I, № 113
AR; 15 – 17,5 мм; 3,67 г; 12 ч (инв. № 5103/ стар инв. № 5915)
92. Като № 91.
AR; 15,1 – 17,8 мм; 4,02 г; 12 ч (инв. № 5104/ стар инв. № 5916)
93. Като № 91.
AR; 17,1 – 16,4 мм; 3,47 г; 1 ч (инв. № 5105/ стар инв. № 5917)
94. Като № 91.
AR; 16,4 – 17,4 мм; 3,19 г; 11 ч (инв. № 5106/ стар инв. № 5918)
95. *Λ*: Същото.
On: MARTI VICTORI. Марс прав, надясно. Държи щит над пленник и копие.
Рим, 197 – 198 г.; RIC IV/ I, № 114
AR; 15,9 – 17 мм; 3,32 г; 6 ч (инв. № 5109/ стар инв. № 5921)
96. *Λ*: Същото.
On: PACI AETERNAE. Пакс седнала, наляво. Държи клонка и скиптър.
Рим, 197 – 198 г.; RIC IV/ I, № 118
AR; 16 – 16,5 мм; 2,97 г; 12 ч (инв. № 5110/ стар инв. № 5922)
97. *Λ*: Същото.
On: VICT AVGG COS II P P. Виктория в ход, наляво. Държи венец и клонка.
Рим, 197 – 198 г.; RIC IV/ I, № 120c
AR; 16,6 – 19 мм; 3,38 г; 5 ч (инв. № 5099/ стар инв. № 5911)
98. Като № 97.
AR; 16,4 – 16,6 мм; 3,22 г; 7 ч (инв. № 5100/ стар инв. № 5912)
99. Като № 97.
AR; 15,8 – 16,2 мм; 2,78 г; 6 ч (инв. № 5101/ стар инв. № 5913)
100. Като № 97.
AR; 15,5 – 16,2 мм; 2,33 г; 12 ч (инв. № 5102/ стар инв. № 5914)
101. *Λ*: L SEPT SEV AVG IMP XI PART MAX. Глава с лавров венец, надясно.
On: AEQVITA TI AVGG. Еквитас права, наляво. Държи везни и рог на изобилието.
Рим, края на 198/199 – 200 г.; RIC IV/ I, № 122c
AR; 17,2 – 18,4 мм; 3,22 г; 1 ч (инв. № 5139/ стар инв. № 5951)
102. *Λ*: Същото.
On: MARTI VICTORI. Марс прав, надясно. Държи копие и се опира на щит.

Рим, края на 198/199 – 200 г.; RIC IV/ I, № 134
AR; 17,5 – 18,1 мм; 3,17 г; 6 ч (инв. № 5140/ стар инв. № 5952)

103. А: Същото.

On: MONETA AVGG. Монета седнала, наляво. Държи везни и рог на изобилието.

Рим, 198/199 – 200 г. или Лаодикея, 198 – 202 г.; RIC IV/ I, № 135b или RIC IV/ I, № 510

AR; 18,4 – 17,7 мм; 3,09 г; 6 ч (инв. № 5142/ стар инв. № 5954)

104. А: Същото.

On: VICTORIAE AVGG FEL. Виктория лети, наляво. Държи венец. Вляво – щит върху ниска база.

Рим, края на 198/199 – 200 г.; RIC IV/ I, № 144b

AR; 17,9 мм; 3,47 г; 12 ч (инв. № 5138/ стар инв. № 5950)

105. А: SEVERVS AVG PART MAX. Глава с лавров венец, надясно.

On: FVNDA TOR PACIS. Императорът прав, наляво. Държи клонка.

Рим, 200 – 201 г.; RIC IV/ I, № 160

AR; 19,3 – 18,9 мм; 3,65 г; 11 ч (инв. № 5135/ стар инв. № 5947)

106. А: SEVERVS PIVS AVG. Глава с лавров венец, надясно.

On: PART MAX P M TR P VIIII. Трофей. От двете му страни – по един седнал пленник.

Рим, 201 г.; RIC IV/ I, № 176

AR; 18,3 – 17,9 мм; 3,36 г; 7 ч (инв. № 5125/ стар инв. № 5937)

107. А: Същото.

On: P M TR P XI COS III P P. Фортуна седнала, наляво. Държи рул и рог на изобилието.

Рим, 203 г.; RIC IV/ I, № 189b

AR; 20,1 – 17,9 мм; 3,37 г; 6 ч (инв. № 5121/ стар инв. № 5933)

108. А: Същото.

On: P M TR P XII COS III P P. Гений прав, наляво. Държи патера над олтар и житни класове.

Рим, 204 г.; RIC IV/ I, № 195 (за реверса)

AR; 19,1 – 20 мм; 3,23 г; 12 ч (инв. № 5122/ стар инв. № 5934)

109. А: Същото.

On: P M TR P XIII COS III P P. Рома права, наляво. Държи Виктория и копие.

Рим, 205 г.; RIC IV/ I, № 197

AR; 19 – 19,6 мм; 3,37 г; 6 ч (инв. № 5123/ стар инв. № 5935)

110. А: Същото.

On: P M TR P XIII COS III P P. Анона права, наляво. Държи житни класове над модиус и рог на изобилието.

Рим, 206 г.; RIC IV/ I, № 200

AR; 18,1 – 18,6 мм; 3,30 г; 11 ч (инв. № 5119/ стар инв. № 5931)

111. А: Същото.

On: P M TR P XV COS III P P. Африка права, надясно. Държи плодове. Вдясно – лъв.

Рим, 207 г.; RIC IV/ I, № 207

AR; 19 – 18,3 мм; 4,01 г; 6 ч (инв. № 5116/ стар инв. № 5928)

112. А: Същото.

On: P M TR P XVI COS III P P. Юпитер прав, насреща. Размахва гръмотевица и държи скиптър.

Рим, 208 г.; RIC IV/ I, № 216

AR; 18 – 18,1 мм; 3,33 г; 6 ч (инв. № 5124/ стар инв. № 5936)

113. А: Същото.

On: P M TR P XVII COS XVII P P. Юпитер прав, наляво. Държи гръмоте-

вица и скиптър. От двете му страни – по едно дете.

Рим, 209 г.; RIC IV/ I, № 226

AR; 18,1 – 19,2 мм; 2,35 г; 12 ч (инв. № 5114/ стар инв. № 5926)

114. А: Същото.

On: P M TR P XVII COS III P P. Салус седнала, наляво. Храни змия.

Рим, 209 г.; RIC IV/ I, № 230

AE; 18,6 – 19,1 мм; 2,83 г; 12 ч (инв. № 5120/ стар инв. № 5932)

115. А: Същото.

On: P M TR P XVIII COS III P P. Юпитер прав, наляво. Държи гръмотевица и скиптър. От двете му страни – по едно дете.

Рим, 210 г.; RIC IV/ I, № 233

AR; 19,6 – 18,7 мм; 3,66 г; 12 ч (инв. № 5113/ стар инв. № 5925)

116. А: SEVERVS PIVS AVG BRIT. Глава с лавров венец, надясно.

On: P M TR P XVIII COS III P P. Нептун прав, наляво. Държи тризъбец.

Рим, 210 г.; RIC IV/ I, № 234

AR; 19,2 – 20 мм; 3,43 г; 6 ч (инв. № 5137/ стар инв. № 5949)

117. А: Същото.

On: P M TR P XIX COS III P P. Нептун стъпил на кълбо, прав, наляво. Държи тризъбец.

Рим, 211 г.; RIC IV/ I, № 244

AR; 20,3 – 19,4 мм; 2,85 г; 11 ч (инв. № 5136/ стар инв. № 5948)

118. А: SEVERVS PIVS AVG. Глава с лавров венец, надясно.

On: FVNDATOR PACIS. Императорът прав, наляво. Държи клонка и свитък.

Рим, 202 – 210 г.; RIC IV/ I, № 265

AR; 18,6 – 19,1 мм; 3,32 г; 12 ч (инв. № 5115/ стар инв. № 5927)

119. Като № 118.

AR; 16,1 – 17,1 мм; 2,75 г; 12 ч (инв. № 5118/ стар инв. № 5930)

120. А: Същото.

On: INDVLGENTIA AVGG. В отреза: IN CARTH. Целестис язеща лъв, надясно. Държи гръмотевица. Вляво – скала, от която блика вода.

Рим, 202 – 210 г.; RIC IV/ I, № 266

AR; 18 – 19 мм; 3,20 г; 1 ч (инв. № 5117/ стар инв. № 5929)

121. А: Същото.

On: VICT PART MAX. Виктория в ход, наляво. Държи венец и палмова клонка.

Рим, 202 – 210 г.; RIC IV/ I, № 295

AR; 18,1 – 19,6 мм; 3,30 г; 1 ч (инв. № 5112/ стар инв. № 5924)

122. А: L SEPT SEV PERT AVG IMP VIII. Глава с лавров венец, надясно.

On: BONA SPES. Спес в ход, наляво. Държи цвете и полата си.

Лаодикея, 196 – 197 г.; RIC IV/ I, № 472

AR; 19 – 18,7 мм; 3,05 г; 6 ч (инв. № 5129/ стар инв. № 5941)

123. А: L SEP SEVERVS PER AVG P M IMP XI. Глава с лавров венец, надясно.

On: SALVTI AVGG. Салус седнала, наляво. Храни змия увита около олтар.

Лаодикея, 198 г.; RIC IV/ I, № 497a

AR; 17,5 – 19,3 мм; 3,48 г; 6 ч (инв. № 5143/ стар инв. № 5955)

124. А: L SEPT SEV AVG IMP X PART MAX. Глава с лавров венец, надясно.

On: IVSTITIA. Юстиция седнала, наляво. Държи патера и скиптър.

Лаодикея, 198 – 202 г.; RIC IV/ I, № 505

AR; 18,5 – 19,2 мм; 3,68 г; 7 ч (инв. № 5141/ стар инв. № 5953)

Юлия Домна (193 – 217) – 31 броя

125. А: IVLIA DOMNA AVG. Бюст, надясно.

On: VENERI VICTR. Венера права, надясно. Държи ябълка и палмова клонка.

- Рим, 193 – 196 г.; RIC IV/ I, № 536
AR; 16,2 – 17,3 мм; 2,92 г; 7 ч (инв. № 5171/ стар инв. № 5985)
- 126. А:** Същото.
On: VESTA. Веста седнала, наляво. Държи паладиум и скиптър.
Рим, 193 – 196 г.; RIC IV/ I, № 538
AR; 16,3 – 17,9 мм; 2,97 г; 1 ч (инв. № 5168/ стар инв. № 5982)
- 127.** Като № 126,
AR; 16,8 – 18,2 мм; 2,81 г; 7 ч (инв. № 5169/ стар инв. № 5983)
- 128.** Като № 126,
AR; 16,5 – 18,1 мм; 2,63 г; 12 ч (инв. № 5170/ стар инв. № 5984)
- 129. А:** IVLIA AVGVSTA. Бюст, надясно.
On: CERERI FRVGIF. Церера седнала, наляво. Държи житни класове и факла.
Рим, 196 – 211 г.; RIC IV/ I, № 546
AR; 17,5 – 20,3 мм; 3,38 г; 7 ч (инв. № 5164/ стар инв. № 5978)
- 130. А:** Същото.
On: DIANA LVCIFERA. Диана права, наляво. В двете ръце държи факла.
Рим, 196 – 211 г.; RIC IV/ I, № 548
AR; 16 – 17,5 мм; 2,97 г; 1 ч (инв. № 5158/ стар инв. № 5972)
- 131. А:** Същото.
On: FELICITAS. Фелицитас права, наляво. Държи кадуцей и скиптър.
Рим, 196 – 211 г.; RIC IV/ I, № 551
AR; 18,1 – 19,5 мм; 3,16 г; 5 ч (инв. № 5162/ стар инв. № 5976)
- 132. А:** Същото.
On: FORTVNAE FELICI. Фортуна права, наляво. Държи рог на изобилието и се опира на рул.
Рим, 196 – 211 г.; RIC IV/ I, № 552
AR; 19 мм; 3,12 г; 6 ч (инв. № 5156/ стар инв. № 5970)
- 133. А:** Същото.
On: HILARITAS. Хиларитас права, наляво. Държи палмова клонка и рог на изобилието.
Рим, 196 – 211 г.; RIC IV/ I, № 556
AR; 16,7 – 16,9 мм; 2,84 г; 12 ч (инв. № 5154/ стар инв. № 5968)
- 134.** Като № 133.
AR; 16,9 – 17,7 мм; 3,56 г; 12 ч (инв. № 5160/ стар инв. № 5974)
- 135. А:** Същото.
On: HILARITAS. Хиларитас права, наляво. Държи палмова клонка и рог на изобилието. От двете ѝ страни – по едно дете.
Рим, 196 – 211 г.; RIC IV/ I, № 557
AR; 17,2 – 19,7 мм; 3,71 г; 12 ч (инв. № 5153/ стар инв. № 5967)
- 136. А:** Същото.
On: IVNO REGINA. Юнона права, наляво. Държи патера и скиптър.
Вляво – паун.
Рим, 196 – 211 г.; RIC IV/ I, № 560
AR; 16,4 – 17,9 мм; 2,76 г; 12 ч (инв. № 5155/ стар инв. № 5969)
- 137. А:** Същото.
On: LAETITIA: Летиция права, наляво. Държи венец и рул.
Рим, 196 – 211 г.; RIC IV/ I, № 561
AR; 17,7 – 18,7 мм; 3,45 г; 4 ч (инв. № 5147/ стар инв. № 5961)
- 138.** Като № 137.
AR; 15,4 – 16,7 мм; 3,19 г; 7 ч (инв. № 5148/ стар инв. № 5962)
- 139. А:** Същото.
On: MATER DEVM. Кибела седнала на трон между два лъва, наляво. Държи клонка и се опира на барабан.

Рим, 196 – 211 г.; RIC IV/ I, № 565

AR; 17,5 – 17,8 мм; 2,91 г; 12 ч (инв. № 5166/ стар инв. № 5980)

140. А: Същото.

On: PIETAS AVGG. Пиетас права, наляво. Накапва тамян над олтар и държи кутия за благовония.

Рим, 196 – 211 г.; RIC IV/ I, № 572

AR; 18,5 – 19,3 мм; 3,51 г; 6 ч (инв. № 5149/ стар инв. № 5963)

141. Като № 140.

AR; 19,1 – 18,3 мм; 3,84 г; 12 ч (инв. № 5150/ стар инв. № 5964)

142. А: Същото.

On: PIETAS PVBLICA. Пиетас права, наляво. Двете ѝ ръце са вдигнати. Вляво – олтар.

Рим, 196 – 211 г.; RIC IV/ I, № 574

AR; 19,1 – 18,7 мм; 3,12 г; 1 ч (инв. № 5161/ стар инв. № 5975)

143. А: Същото.

On: PVDICITIA. Пудицития седнала, наляво. Държи скиптър.

Рим, 196 – 211 г.; RIC IV/ I, № 575

AR; 17,9 – 18,8 мм; 3,37 г; 6 ч (инв. № 5163/ стар инв. № 5977)

144. А: Същото.

On: SAECVLI FELICITAS. Изидва стъпила на прора, права, надясно. Държи бебето Хор. Вляво – олтар с рул.

Рим, 196 – 211 г.; RIC IV/ I, № 577

AR; 19,7 – 17,4 мм; 3,36 г; 6 ч (инв. № 5145/ стар инв. № 5957)

145. Като № 144.

AR; 17,4 – 19,1 мм; 3,41 г; 7 ч (инв. № 5146/ стар инв. № 5958)

146. Като № 144.

AR; 17,2 – 18,8 мм; 3,42 г; 12 ч (инв. № 5174/ стар инв. № 5959)

147. Като № 144.

AR; 17,2 – 19 мм; 3,65 г; 12 ч (инв. № 5175/ стар инв. № 5960)

148. А: Същото.

On: VENERI GENETRICI. Венера права, наляво. Държи патера и скиптър.

Рим, 196 – 211 г.; RIC IV/ I, № 578

AR; 16,2 – 19 мм; 3,23 г; 7 ч (инв. № 5159/ стар инв. № 5973)

149. А: Същото.

On: VENVS FELIX. Венера права, наляво. Държи ябълка.

Рим, 196 – 211 г.; RIC IV/ I, № 580

AR; 15,6 – 16,9 мм; 3,26 г; 12 ч (инв. № 5151/ стар инв. № 5965)

150. Като № 149.

AR; 16,5 – 17,3 мм; 3,20 г; 1 ч (инв. № 5152/ стар инв. № 5966)

151. А: Същото.

On: VESTA MATER. Веста седнала, наляво. Държи паладиум и скиптър.

Рим, 196 – 211 г.; RIC IV/ I, № 583

AR; 19 – 19,6 мм; 3,31 г; 7 ч (инв. № 5167/ стар инв. № 5981)

152. А: Същото.

On: VESTAE SANCTAE. Веста права, наляво. Държи патера и скиптър.

Рим, 196 – 211 г.; RIC IV/ I, № 587

AR; 16,3 – 17 мм; 3,68 г; 1 ч (инв. № 5157/ стар инв. № 5971)

153. А: Същото.

On: ROMAE AETERNA. Рома седнала на щит, наляво. Държи Виктория и копие.

Рим, 196 – 211 г.

AR; 16,4 – 19,1 мм; 3,01 г; 6 ч (инв. № 5165/ стар инв. № 5979)

154. А: IVLIA PIA FELIX AVG. Бюст, надясно.

On: DIANA LVCIFERA. Диана права, наляво. В двете ръце държи факла.

Рим, 211 – 217 г.; RIC IV/ I, № 373A

AR; 19,7 – 19,6 мм; 3,16 г; 1 ч (инв. № 5172/ стар инв. № 5986)

155. А: Същото.

On: VENVS GENETRIX. Венера седнала, наляво. Държи скиптър.

Рим, 211 – 217 г.; RIC IV/ I, № 388c

AR; 19,2 – 19,8 мм; 3,00 г; 1 ч (инв. № 5173/ стар инв. № 5987)

Каракала (198 – 217) – 32 броя (12 сечени при Септимий Север)

156. А: M AVR ANTONINVS CAES. Бюст с ризница и мантия, надясно.

On: SECVRITAS PERPETVA. Минерва права, наляво. Държи копие и се опира на щит.

Рим, 196 г. (?); RIC IV/ I, № 2

AR; 16,2 – 17,5 мм; 3,33 г; 12 ч (инв. № 5196/ стар инв. № 6002)

157. А: Същото.

On: SPEI PERPETVAE. Спес в ход, наляво. Държи цвете.

Рим, 196 г. (?); RIC IV/ I, № 5

AR; 16,4 – 18,8 мм; 3,37 г; 1 ч (инв. № 5197/ стар инв. № 6003)

158. А: M AVR ANTON CAES PONTIF. Бюст с ризница и мантия, надясно.

On: DESTINATO IMPERAT. Предмети за жертвоприношение.

Рим, 196 – 198 г. (?); RIC IV/ I, № 6

AR; 15,2 – 17,4 мм; 3,28 г; 1 ч (инв. № 5207/ стар инв. № 6013)

159. А: Същото, но без ризница.

On: MARTI VLTORI. Марс в ход, надясно. Държи копие и трофей.

Рим, 196 – 198 г. (?); RIC IV/ I, № 11

AR; 15,5 – 17,6 мм; 2,84 г; 6 ч (инв. № 5203/ стар инв. № 6009)

160. Като № 159.

AR; 15 – 16,7 мм; 3,09 г; 12 ч (инв. № 5204/ стар инв. № 6010)

161. Като № 159.

AR; 17,9 – 17,5 мм; 3,08 г; 12 ч (инв. № 5205/ стар инв. № 6011)

162. А: Същото.

On: PIETAS. Пиетас права, наляво. Държи кутия за благовония. Вляво – олтар.

Рим, 196 – 198 г. (?); RIC IV/ I, № 12

AR; 17,3 – 17,7 мм; 3,11 г; 12 ч (инв. № 5206/ стар инв. № 6012)

163. А: Същото.

On: PRINCIPI IVVENTVTIS. Каракала прав, наляво. Държи палка и копие. Вдясно – трофей.

Рим, 196 – 198 г. (?); RIC IV/ I, № 13a

AR; 15,9 – 17,6 мм; 3,29 г; 12 ч (инв. № 5198/ стар инв. № 6004)

164. Като № 163.

AR; 16,7 – 16,6 мм; 3,22 г; 12 ч (инв. № 5200/ стар инв. № 6006)

165. Като № 163.

AR; 15,8 – 16,4 мм; 3,62 г; 1 ч (инв. № 5201/ стар инв. № 6007)

166. Като № 163.

AR; 15,8 – 17,2 мм; 2,02 г; 12 ч (инв. № 5202/ стар инв. № 6008)

167. А: Същото, но с ризница.

On: Като № 163.

Рим, 196 – 198 г. (?); RIC IV/ I, № 13b

AR; 16,2 – 18,2 мм; 2,62 г; 12 ч (инв. № 5199/ стар инв. № 6005)

168. А: ANTONINVS AVGVSTVS. Бюст с лавров венец, ризница и мантия, надясно.

On: SECVRIT ORBIS. Секуритас седнала, наляво. Държи скиптър.

Рим, 199 – 200 г.; RIC IV/ I, № 44b

AR; 15,7 – 17,4 мм; 2,50 г; 6 ч (инв. № 5195/ стар инв. № 6001)

169. А: Същото.

On: SEVERI PII AVG. FIL. Императорът прав, наляво. Държи Виктория и копие. Вляво – седнал пленник.

Рим, 199 – 200 г.; RIC IV/ I, № 45

AR; 17,5 – 19,3 мм; 3,21 г; 12 ч (инв. № 5194/ стар инв. № 6000)

170. А: ANTONINVS PIVS AVG. Бюст с лавров венец и мантия, надясно.

On: PONTIF TR P VIII COS II. Марс стъпил върху шлем, прав, наляво. Държи клонка и копие.

Рим, 205 г.; RIC IV/ I, № 80b

AR; 19,4 – 20,6 мм; 3,58 г; 7 ч (инв. № 5188/ стар инв. № 5865)

171. А: Същото.

On: PONTIF TR P VIII COS II. Марс прав, наляво. Държи копие и се опира на щит.

Рим, 205 г.; RIC IV/ I, № 81

AR; 18,4 – 18,8 мм; 3,44 г; 5 ч (инв. № 5187/ стар инв. № 5864)

172. А: Същото, но глава с лавров венец, надясно.

On: PONTIF TR P X COS II. Марс в ход, надясно. Държи копие и трофей.

Рим, 207 г.; RIC IV/ I, № 88

AR; 18,6 – 19,1 мм; 3,79 г; 6 ч (инв. № 5185/ стар инв. № 5862)

173. А: Същото.

On: PONTIF TR P X COS II. Каракала прав, надясно. Държи копие и паразониум.

Рим, 207 г.; RIC IV/ I, № 95

AR; 18,4 – 18,5 мм; 3,14 г; 6 ч (инв. № 5186/ стар инв. № 5863)

174. А: ANTONINVS PIVS AVG BRIT. Глава с лавров венец, надясно.

On: PONTIF TR P XIII COS III. Виртус прав, надясно. Държи копие и паразониум.

Рим, 210 г.; RIC IV/ I, № 117a

AR; 18,5 – 19,4 мм; 2,93 г; 12 ч (инв. № 5192/ стар инв. № 5871)

175. А: ANTONINVS PIVS AVG. Бюст с лавров венец и мантия, надясно.

On: ADVENT AVGG. Галера, наляво.

Рим, 201 – 206 г.; RIC IV/ I, № 120

AR; 18,6 – 18 мм; 3,23 г; 12 ч (инв. № 5184/ стар инв. № 5861)

176. А: Същото.

On: FELICITAS AVGG. Фелицитас права, наляво. Държи кадуцей и рог на изобилието.

Рим, 201 – 206 г.; RIC IV/ I, № 127

AR; 18,8 – 19,9 мм; 3,07 г; 6 ч (инв. № 5182/ стар инв. № 5859)

177. А: Същото, но глава с лавров венец, надясно.

On: LIBERTAS AVG. Либертас права, наляво. Държи пилеус и скиптър.

Рим, 206 – 210 г.; RIC IV/ I, № 161

AR; 19,7 – 20,7 мм; 3,40 г; 6 ч (инв. № 5181/ стар инв. № 5858)

178. А: Същото.

On: VIRTUS AVGG. Императорът прав, насреща. Държи копие и паразониум. Вляво – речния бог, вдясно – два седнали пленника.

Рим, 206 – 210 г.; RIC IV/ I, № 175

AR; 18,2 – 18,5 мм; 3,21 г; 6 ч (инв. № 5183/ стар инв. № 5860)

179. А: ANTONINVS PIVS AVG BRIT. Глава с лавров венец, надясно.

On: P M TR P XV COS III P P. Серапис прав, наляво. Държи скиптър.

Рим, 212 г.; RIC IV/ I, № 194

AR; 18,9 – 19 мм; 2,60 г; 11 ч (инв. № 5177/ стар инв. № 5848)

180. А: Същото.

Р: P M TR P XV COS III P P. Анона седнала, наляво. Държи житни класове над модиус и рог на изобилието.

Рим, 212 г.; RIC IV/ I, № 195

AR; 18,6 – 18,8 мм; 3,44 г; 6 ч (инв. № 5193/ стар инв. № 5872)

181. Л: Същото.

On: MONETA AVG. Монета права, наляво. Държи везни и рог на изобилието.

Рим, 210 – 213 г.; RIC IV/ I, № 224

AR; 18,7 – 19,4 мм; 3,83 г; 12 ч (инв. № 5191/ стар инв. № 5870)

182. Л: Същото.

On: PROPECTIO AVG. Каракала прав, надясно. Държи копие. Вляво – две военни знамена.

Рим, 210 – 213 г.; RIC IV/ I, № 225

AR; 17,6 – 19,3 мм; 3,70 г; 12 ч № 5189/ стар инв. № 5868)

183. Като № 182.

AR; 18,1 – 17,7 мм; 3,20 г; 1 ч (инв. № 5190/ стар инв. № 5869)

184. Л: ANTONINVS PIVS AVG GERM. Глава с лавров венец, надясно.

On: P M TR P XVII COS III P P. Аполон седнал, наляво. Държи клонка и се обляга на лира.

Рим, 214 г.; RIC IV/ I, № 238A

AR; 18,3 – 18,9 мм; 2,96 г; 6 ч (инв. № 5180/ стар инв. № 5851)

185. Л: Същото.

On: P M TR P XVII COS III P P. Каракала прав, наляво. Държи клонка и палка.

Рим, 214 г.; RIC IV/ I, № 246

AR; 18,5 – 18,7 мм; 3,36 г; 7 ч (инв. № 5178/ стар инв. № 5849)

186. Л: Същото.

On: P M TR P XX COS III P P. Сол прав, наляво. Държи камшик.

Рим, 217 г.; RIC IV/ I, № 293d

AR; 17,9 – 19 мм; 3,34 г; 11 ч (инв. № 5179/ стар инв. № 5850)

187. Л: Същото.

On: MONETA AVG. Монета права, наляво. Държи везни и рог на изобилието.

Рим, 213 – 217 г.; RIC IV/ I, № 308

AR; 19 – 19,6 мм; 3,22 г; 6 ч (инв. № 5176/ стар инв. № 5847)

Плавтила (202 – 211) – 1 брой

188. Л: PLAVTILLAE AVGVSTAE. Бюст, надясно.

On: PROPAGO IMPERI. Каракала и Плавтила прави, се ръкуват.

Рим, 202-?; RIC IV/ I, № 362

AR; 18 – 18,1 мм; 3,39 г; 12 ч (инв. № 5208/ стар инв. № 6014)

Гета (209 – 212) – 12 броя (11 сечени при Септимий Север)

189. Л: P SEPT GETA CAES PONT. Бюст на императора с мантия, надясно.

On: FELICITAS AVGG. Фелицитас права, наляво. Държи кадуцей и рог на изобилието.

Рим, 200 – 202 г.; RIC IV/ I, № 8

AR; 18,4 – 19,8 мм; 3,08 г; 12 ч (инв. № 5213/ стар инв. № 5990)

190. Л: Същото.

On: FELICITAS PVBLICA. Фелицитас права, наляво. Държи кадуцей и рог на изобилието.

Рим, 200 – 202 г.; RIC IV/ I, № 9a

AR; 18,8 – 19,1 мм; 3,40 г; 11 ч (инв. № 5211/ стар инв. № 5988)

191. Като № 190.

AR; 19,2 – 20,3 мм; 3,45 г; 7 ч (инв. № 5212/ стар инв. № 5989)

192. А: Същото.**On:** NOBILITAS. Нобилитас права, надясно. Държи скиптър и паладиум.

Рим, 200 – 202 г.; RIC IV/ I, № 13a

AR; 17,7 – 19 мм; 3,34 г; 12 ч (инв. № 5217/ стар инв. № 5994)

193. А: Същото, но с ризница.**On:** PRINC IVVENT. Гета прав, наляво. Държи клонка и копие.

Рим, 200 – 202 г.; RIC IV/ I, № 15b

AR; 18,6 – 20 мм; 3,40 г; 12 ч (инв. № 5215/ стар инв. № 5992)

194. А: Същото, но без ризница.**On:** PRINC IVVENTVTIS. Гета прав, наляво. Държи клонка и копие.
Вдясно – трофей.

Рим, 200 – 202 г.; RIC IV/ I, № 18

AR; 18,3 – 19,3 мм; 3,22 г; 12 ч (инв. № 5216/ стар инв. № 5993)

195. А: Същото, но с ризница.**On:** SECVRIT IMPERII. Секуритас седнала, наляво. Държи кълбо.

Рим, 200 – 202 г.; RIC IV/ I, № 20b

AR; 18,1 – 19 мм; 3,33 г; 6 ч (инв. № 5218/ стар инв. № 5995)

196. А: P SEPTIMIVS GETA CAES. Бюст с ризница и мантия, надясно.**On:** MINERV SANCT. Минерва права, наляво. Държи копие и се опира на щит.

Рим, 203 – 208 г. или Лаодикея, 203 г. (?); RIC IV/ I, № 45 или RIC IV/ I, № 105a

AR; 18,4 – 19,7 мм; 3,54 г; 11 ч (инв. № 5219/ стар инв. № 5996)

197. А: Същото, но без ризница.**On:** PONTIF COS II. Императорът прав, наляво. Държи патера над олтар и скиптър.

Рим, 209 г.; RIC IV/ I, № 62b

AR; 19,6 – 18,5 мм; 3,26 г; 6 ч (инв. № 5220/ стар инв. № 5997)

198. А: P SEPT GETA PIVS AVG BRIT. Глава с лавров венец, надясно.**On:** LIBERALITAS AVG V. Либералитас права, наляво. Държи тесера и рог на изобилието. Вляво – кълбо.

Рим, 210 – 212 г.; RIC IV/ I, № 89

AR; 19,3 – 19,7 мм; 2,95 г; 7 ч (инв. № 5222/ стар инв. № 5999)

199. А: P SEPTIMIVS GETA CAES. Бюст с мантия, надясно.**On:** MARTI VICTORI. Марс в ход, надясно. Държи копие и трофей.

Лаодикея, 203 г. (?); RIC IV/ I, № 103

AR; 17,2 – 19,9 мм; 3,45 г; 12 ч (инв. № 5221/ стар инв. № 5998)

200. А: P SEPI GETA CAES POAS. Бюст с ризница и мантия, надясно.**On:** PONTIF TP P X COS II. Марс прав, наляво. Държи копие и се опира на щит.

Рим, от 207 г. нататък

AR; 18,6 – 17,7 мм; 3,01 г; 12 ч (инв. № 5214/ стар инв. № 5991) (табло 4, 200)

ЦИТИРАНА ЛИТЕРАТУРА / REFERENCES:**Itinerarium Antonini Augusti 1958:** Itinerarium Antonini Augusti. – В: Латински извори за българската история. I, София, 1958 [Itinerarium Antonini Augusti 1958: Itinerarium Antonini Augusti. – V: Latinski izvori za balgarskata istoriya. Tom I. Sofia, 1958].**Tabula Peutingeriana 1958:** Tabula Peutingeriana. – В: Латински извори за българската история. I, София, 1958 [Tabula Peutingeriana 1958: Tabula Peutingeriana. – V: Latinski izvori za balgarskata istoriya. Tom I. Sofia, 1958].

Атанасов, Йорданов 1994: Г. Атанасов, Ив. Йорданов. Средновековният Ветрен на Дунав. Шумен, 1994 [Atanasov, Yordanov 1994: G. Atanasov, Iv. Yordanov. Srednovekovniyat Vetren na Dunav. Shumen, 1994].

Атанасов, Бъчваров 2007: Г. Атанасов, Ив. Бъчваров. Антични сгради срещу крепостта Тегулициум до с. Ветрен, Силистренско. – В: Археологически открития и разкопки през 2006 г. София, 2007, 235 – 238 [Atanasov, Bachvarov 2007: G. Atanasov, Iv. Bachvarov. Antichni sgradi sreshthu krepostta Tegulitsium do s. Vetren, Silistrensko. – V: Arheologicheski otkritia i razkopki prez 2006 g. Sofia, 2007, 235 – 238].

Ботева 1997: Д. Ботева. Долна Мизия и Тракия в римската имперска система (193 – 217/ 218 г. сл. Хр.). София, 1997 [Boteva 1997: D. Boteva. Dolna Mizia i Trakia v rimskata imperska sistema (193 – 217/ 218 g.sl. Hr.). Sofia, 1997].

Божкова 1987: Б. Божкова. Монетна находка от с. Професор Иширково, Силистренско. – Нумизматика, 4, 1987, 31 – 40 [Bozhkova 1987: B. Bozhkova. Monetna nahodka ot s. Profesor Ishirkovo, Silistrensko. – Numizmatika, 4, 1987, 31 – 40].

Владиминова 1981: Д. Владиминова. Находка от римски денари от село Риш, окръг Шуменски. – Годишник на музеите от Северна България, VI, 1981, 11 – 32 [Vladimirova 1981: D. Vladimirova. Nahodka ot rimski denari ot selo Rish, okrag Shumenski. – Godishnik na muzeite ot Severna Bulgaria, VI, 1981, 11 – 32].

Върбанов 2017: В. Върбанов. Варварски нашествия в Долна Мизия и Тракия през I – III век (по нумизматични и археологически данни). Автореферат на дисертация. Велико Търново, 2017 [Varbanov 2017: V. Varbanov. Varvarski nashestvia v Dolna Mizia i Trakia prez I – III vek (po numizmaticzni i arheologicheski dannii). Avtoreferat na disertatsiya. Veliko Tarnovo, 2017].

Ганчева 2017: Св. Ганчева. Колективна монетна находка от канабите на XI Клавдиев легион. – Добруджа, 32, 2017, 127 – 151 [Gancheva 2017: Sv. Gancheva. Kolektivna monetna nahodka ot kanabite na XI Klavdiev legion – Dobrudzha, 32, 2017, 127 – 151].

Герасимов 1965: Т. Герасимов. Монетни съкровища, намерени в България през 1964 г. – Известия на Археологическия институт, XXVIII, 1965, 247 – 252 [Gerasimov 1965: T. Gerasimov. Monetni sakrovishta, namereni v Bulgaria prez 1964 g. – Izvestia na Arheologicheskia institut, XXVIII, 1965, 247 – 252].

Геров 1953: Б. Геров. Романизмът между Дунава и Балкана. Ч. II: От Хадриан до Константин Велики. – Годишник на Софийския университет, Филологически факултет, XLVII (1950 – 1952). София, 1953, 17 – 409 [Gerov 1953: B. Gerov. Romanizmat mezhdun Dunava i Balkana. Ch. II: Ot Hadrian do Konstantin Veliki. – Godishnik na Sofiyskia universitet, Filologicheski fakultet, XLVII (1950 – 1952). Sofia, 1953, 17 – 409].

Доневски 2006: П. Доневски. Канаби на XI Клавдиев легион. – В: Античният Дуросторум. История на Силистра. Том I. Силистра-София, 2006, 186 – 227 [Donevski 2006: P. Donevski. Kanabi na XI Klavdiev legion. – V: Antichniyat Durostorum. Istoria na Silistra. Tom I. Silistra-Sofia, 2006, 186 – 227].

Иванов 1999: Р. Иванов. Долнодунавската отбранителна система между Дортикум и Дуросторум от Август до Маврикий. София, 1999 [Ivanov 1999: R. Ivanov. Dolnodunavskata otbranitelna sistema mezhdun Dортикум i Durostorum ot Avgust do Mavrikiy. Sofia, 1999].

Иванов 2006: Р. Иванов. Дуросторум в структурата на провинциите Мизия и Долна Мизия. – В: Античният Дуросторум. История на Силистра. Том I. Силистра-София, 2006, 59 – 76 [Ivanov 2006: R. Ivanov. Durostorum v strukturata na provintsite Mizia i Dolna Mizia. – V: Antichniyat Durostorum. Istoria na Silistra. Tom I. Silistra-Sofia, 2006, 59 – 76].

Йотов 2017: В. Йотов. Антични мраморни мерки за тежести от Силистра. –

Добруджа, 32, 2017, 73 – 74 [Yotov 2017: V. Yotov. Antichni mramorni merki za tezhesti ot Silistra. – Dobrudzha, 32, 2017, 73 – 74].

Панайотов, Бъчваров 1984: И. Панайотов, Ив. Бъчваров. Археологически проучвания в землището на с. Ветрен, Силистренски окръг. – В: Археологически открития и разкопки през 1983 г. Смолян, 1984, 88 – 89 [Panayotov, Bachvarov 1984: Iv. Panayotov, Iv. Bachvarov. Arheologicheski prouchvania v zemlishteto na s. Vetren, Silistrenski okrag. – V: Arheologicheski otkritia i razkopki prez 1983 g., 1984, 88 – 89].

Шкорпил 1905: К. Шкорпил. Некоторые из дорог восточной Болгарии. – ИРАИК, X, 1905, 446 – 447 [Shkorpil 1905: K. Shkorpil. Nekotoriya iz dorog vostochnoy Bolgarii. – IRAIK, X, 1905, 446 – 447].

Barnea 1980: A. Barnea. Tezaur de denari romani imperiali descoperit în cetatea Tropaeum Traiani. – Studii și cercetări de Numismatică, 7, 1980, 95 – 98,

Barnea 2011: A. Barnea. Tropaeum Traiani III. Tezaurul de denari romani imperiali. București, 2011.

Dima, Elefrescu 2009: M. Dima, D. Elefrescu. Monnaies de Durostorum – Ostrov (4e siècle av. J.-C. – 6e siècle ap. J.-C.). Wetteren: Moneta, 2009.

Donevski 2004: P. Donevski. Bronze find at Durostorum. – In: The Antique Bronzes. Typology, Chronology, Authenticity. Bucharest, 2004, 131 – 138.

Donevski 2005: P. Donevski. Iron find at Durostorum. – In: Römische Städte und Festungen an der Donau. Akten der Regionalen Konferenz. Beograd, 2005, 267 – 270.

Duncan-Jones 1994: R. Duncan-Jones. Money and government in the Roman Empire. Cambridge: Cambridge University Press, 1994.

Duncan-Jones 2006: R. Duncan-Jones. Crispina and the Coinage of the Empresses. – The Numismatic, 166, 2006, 223 – 228.

ISM IV: E. Popescu. Inscriptions antiques de Dacie et de Scythie Mineure. Inscriptions de Scythie Mineure. Vol. IV. Troesmis – Durostorum – Axiopolis. Paris, 2015.

Gerov 1977: B. Gerov. Die Einfälle der Nordvölker in den Ostbalkanraum im Lichte der Müzschatzfunde I. Das II. und III. Jahrhundert (101 – 284). – Aufstieg und Niedergang der Römischen Welt, 6, 1977, 110 – 181.

Pârvan 1924: V. Pârvan. Municipium Aurelium Durostorum. – Rivista di filologia e d'istruzione classica, 1924, 307 – 340.

RIC II 1926: H. Mattingly, E. Sydenham. The Roman Imperial Coinage. Vol II. Vespasian to Hadrian. London, 1926.

RIC III 1930: H. Mattingly, E. Sydenham. The Roman Imperial Coinage. Vol III. Antonin Pius to Commodus. London, 1926.

RIC IV/I 1962: H. Mattingly, E. Sydenham. The Roman Imperial Coinage. Vol IV. Part I. Pertinax to Geta. London, 1962.

Teodorescu, Mateescu 1916: D. Teodorescu, G. Mateescu. Cercetări archeologice între Silistra și Turtucaia în iulie-octombrie 1915, – Anuarul Comisiunii Monumentelor Istorice, VIII, 1916, 213 – 217.

Varbanov 2012: V. Varbanov. Barbarian Invasions in the Roman Provinces of Lower Moesia and Thrace in the mid-Third Century and the Coin Hoards from that Period – In: The Lower Danube Roman Limes (1 st-6th c. AD). Sofia, 2012, 287 – 308.

Varbanov 2021: V. Varbanov. Roman coin hoards from Moesia Inferior and Thrace (from Hadrian to Diocletian). Current stage of research. – In: Coin hoards in Southeastern Europe (1st – 6th century AD). Rousse, 2021, 59 – 94.

Varbanov, Gancheva 2012: V. Varbanov, S. Gancheva. A hoard of antoniniani from Durostorum (Silistra, Bulgaria). – Studii și cercetări de numismatică, XIV, 2011, 37 – 63.

Woytek 2010: B. Woytek. Die Reichsprägung des Kaisers Traianus (98 – 117) (Moneta Imperii Romani, 14) – ÖAW Denkschriften, phil.-historische Klasse, Band 387, 2010.

A COIN HOARD FROM THE VILLAGE OF SREBARNA,
SILISTRA MUNICIPALITY

Svetlana GANCHEVA

SUMMARY

In the early 1960s, a coin hoard of silver Roman coins was discovered in the village of Srebarna, Silistra Municipality, and 200 silver coins were bought for the fund of the Regional Museum of History – Silistra. When first mentioned, the town of Silistra was indicated as the place of discovery of the find, but since in the inventory book of the coins the village of Srebarna was indicated as the place of discovery, it was assumed that the hoard originated from the said village. The earliest coins date from the reign of the emperor Vespasian and the latest issue was struck by the emperor Caracalla in 217. The *terminus post quem* of the hiding of the coins was after this date, and it is possible that it happened a little bit after that, but also much later, as a consequence of one of the Barbarian invasions of the province of Lower Moesia of the 30s – 40s or the middle of the 3rd century. Along with this hoard, five other coin deposits dated to the 3rd century originate from Silistra and its surroundings. Four of them were found in Durostorum: two of them comprising respectively 6 and 8 provincial bronze issues, with the latest issues being those of the emperor Elagabalus (218 – 222) and emperor Gordian III (238 – 244), and the other two with the latest coins from the time of the emperor Volusian (251 – 253). The last find was discovered in the village of Ishirkovo, with a *terminus post quem* between 249 and 251. Despite the belief that Durostorum was affected in the invasion of the Carpi in 238, this has not been confirmed so far. Moreover, the city was probably not affected in the great Gothic invasion of 250 – 251, but in another of the attacks of the 50s of the 3rd century. As for its nearer and more distant surroundings, like in the case of the village of Srebarna, the lack of archaeological research does not allow for a definite clarification of the time of hiding of the coin hoard, and in general it is related to the upheavals in the Lower Danube lands in the second quarter and the middle of the 3rd century.

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

39

40

41

42

43

44

66

67

68

69

70

71

72

73

74

75

76

77

78

79

80

81

82

83

84

85

86

87

88

89

90

91

92

93

94

95

96

97

98

99

100

101

102

103

104

105

106

107

108

109

110

111

112

113

114

115

116

117

118

119

120

121

122

123

124

125

126

127

128

129

130

131

132

133

134

135

136

137

138

139

140

141

142

143

144

145

146

147

148

149

150

151

152

153

154

155

156

157

158

159

160

161

162

163

164

165

166

167

168

169

170

171

172

173

174

175

176

177

178

179

180

181

182

183

184

185

186

187

188

189

190

191

192

193

194

195

196

197

198

199

200

